

| KAPITOLA |
| KNIHKUPECTVÍ |

Lašský dostavník

Ročník.....9
Rok.....2019

1
jaro

TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM F≈M

NABÍZÍ

INFORMACE TURISTŮM

**PŘEDPRODEJ VSTUPENEK
NA KULTURNÍ A SPORTOVNÍ AKCE**

PRODEJ MAP A PRŮVODCŮ

**PRODEJ SUVENÝRŮ S TÉMATIKOU
FRÝDKU≈MÍSTKU A BESKYD**

**TRIČKA, TURISTICKÉ ZNÁMKY,
ODZNAKY, NÁLEPKY, VIZITKY,
TURISTICKÉ DENÍKY, KERAMIKA**

poznejte blíže **F≈M** na **visitfm.cz**

Lašský dostavník vychází i díky finančnímu daru pana senátora Ing. Jiřího Carbola.

www.beskydskalikerka.cz

Otvírací doba:

pondělí - pátek 15,30 – 22,00 h

sobota 14 – 23 h

neděle 14 – 22 h

Naše poděkování za stálou podporu patří také paní Ing. Evě Richtrové.

Obsah

Obrázek na obálce (dřevěný kostel v Kunčicích pod Ondřejníkem)
nakreslil Boris Zvada.

Úvodník (Z. V. Krulíkovský)	3
Laši na Monte Čupelo (D. Zápalková)	4
Volání divokých husí (P. Gryga)	5
Co se stalo, přihodilo	6
O Smrku a o smrku (J. Tkáč)	8
Neteskní a nelituj (J. Vašíček)	10
Místecký hrdina (V. Vlk)	11
Jarní (A. Krulíkovská)	12
Skalický kronikář (V. Vlk)	14
Literáti vydali knihy (P. Kollárová)	16
Probuzená láska (R. Žvak)	17
Ťmok (J. L. Mikoláš)	18
Na velký pátek (B. Vidura)	19
Slunéčko sedmítečné (D. Zápalková)	19
Fotodokumentace.	20, 21
Ondraš (V. Halat)	22
Cosík ku zasmjani (z Těšínského kalendáře)	23
Spomínky z mladosti (O. Tlučková)	24
O strašidlech za starých časů (E. Hanzelka)	26
Po šmigrustě chodit' (Z. V. Krulíkovský)	28
Domu (F. Pituchová)	29
Život tak píše (J. Stunavský)	30
Hodoňovický masopust (D. Zápalková)	32
Z receptáře lašského krále	34
Dějepisný kalendář	35
Festival „Poodří Františka Lýska“ 2019	36
Kalendářium lašských akcí – jaro 2019	37

Úvodník

Vážení čtenáři,
tak nám opět nastal čas předjaří. V druhé půlce ledna byla slušná zima, v únoru se oteplilo, skoro jako by to bylo předčasné jaro. Teď už je zima pryč, někdy ráno přituhne, ale přes den je docela teplo. Úspěšně jsme absolvovali první tři etapy pouti Okolo Lašska - krajem Těšínským. Chystáme se opět na jarní výšlapy, zejména květen je jimi naplněn. Naše družina bude účinkovat 19. 5. v Praze ve Valdštejnské zahradě, v červnu na Hukvaldech aj.

Kdo nestihl splnit odznak Moravskoslezské Lašsko
(a už začal plnit) má ještě šanci letos.

Jarní vydání Lašského dostavníku vychází opět v tradiční podobě, co se událo v minulém období, příspěvky v nářečí (básničky, humor), články o legendách a osobnostech regionu, kalendářium, troška rad od našich předků, pozvánky na akce aj.

Událostí jara bude opět prvomájové lašsko-valašské setkání u Rade-gasta na hřebeni Radhoště. Novinkou je vítání léta v areálu zahrady U mámy ve Frýdku - v režii Vladimíra Tomise.

Pro stoupající zájem příznivců bychom chtěli v letošním roce zvýšit náklad Lašského dostavníku. Od primátora Mgr. Michala Pobuckého jsme dostali příslib finanční podpory z prostředků města Frýdku-Místku.

Na koho se dostavník i tak nedostane – může si ho stáhnout
z našich stránek - <http://www.lassko.eu>.

Tam také bývá upřesnění našich kulturních i turistických akcí.

Zdeněk Vilém Krulíkovský

Lašský dostavník

vychází čtvrtletně - vydává kulturně vlastivědný spolek Království lašské. Každý autor odpovídá za obsah svého příspěvku. Redakční rada si vyhrazuje právo na výběr a krácení zaslaných prací. Posílejte je e-mailem v elektronické podobě, formát MS Word, písmo Times New Roman, velikost písma - 11 bodů, odstavec - tři úhozy zleva, bez mezer mezi odstavci: lasskykral@centrum.cz
Redakce: Zdeněk Vilém Krulíkovský, Radana Šatánková, Dajana Zápalková, Boris Zvada.

Technická spolupráce: Michaela Mikeira Krulíkovská

Již desátý ročník Silvestrovského výplazu na Monte Čupelo – Lašský Říp, jak je nazýván nejvyšší kopec Metylovické hůrky, i letos přitáhl přes dvě stě padesát Lachů, aby si zde vyslechli poselství lašského krále Zdeni Viluše I. alias Zdeňka Krulíkovského.

I letos toto setkání bylo poznamenáno týdenní nepřízní počasí, kdy déšť promočil terén a na kopec tak přicházeli občané, především z té hodoňovické strany, dosti zablácení, za podpory holí, na koních či jinak si pomáhali, a i přesto se mnohdy pádům na kluzkém terénu nevyhnuli. Ale Laši jsou silné národy, na vrcholu je čekalo bohaté občerstvení - od zelňačky, klobás, bramborových placků, medoviny, svařáku, takže nějaký nevlídný terén je nevyvedl z míry. A potom - mnozí nenechali nic náhodě a pro zahřátí se častovali domácí slivovíčkou, hruškovici či jinou pálenkou – vždyť ovoce se letos tolik urodilo a v tekutém stavu dává sílu!

Všichni už ale očekávali dvanáctou hodinu, kdy na připraveném podiu měl vystoupit se svým novoročním poselstvím „všeckým Lachům do celého světa“ král lašský. Ten se tu dostavil s celou lašskou družinou, včetně líkérníka, ale byli tady i zástupci okolních vesnic se svými zástavami, různé místní spolky se svými prapory, harmonikář i kytarista.

Zdeňka Viluše I. nejdříve všechny přivítal a vyjmenoval stěžejní akce Království lašského, které se v uplynulém roce udály. Ať už to bylo 12 výslapů kolem Lašska – za každého počasí, na 1. máje si připomněli smlouvu s Valachy na Radhošti, Hrčavu navštívili na Cyrila a Metoděje. V srpnu z Lysé hory vyrazili pěšky až na Praděd, urazili 200 km v pekelném vedru – slávu Lašska „aji jeho tekutých truňkuv šířili.“ Na různých slavnostech 100 let Československa oslavili, 28. října přímo na Radhošti. Na podzim natočili nové CD – koledy a zpěvy vánoční z celého lašského regionu.

„Tuž na stary, vydařeny rok se truňkem čistym, palenym přypijme. Zdruv! Novy rok 2019 přivítajme, by nam po cely rok šmakovalo, zdraví služilo a sila hromska v nas furt byla! Zdruv, ať služí!“ – Tak se ve své novoroční řeči loučil lašský král se shromážděným lidem na Monte Čupelu. K přání připojil i hromadu štěstí, pohody a božího požehnání. Pak všichni společně zapívali pár koled jako připomínku vánočního času, obdrželi Pamětní listy, které připravila obec Metylovice. Někteří známí, sousedé ještě u medoviny besedovali, postávali v hloučcích, třepali si rukou s přáním všeho dobrého.

2. dubna (úterý): Expedice Ama Dablam – skupina lašských borců vyrazí do Nepálu, kde bude zdolávat trek, na samotný vrchol této nádherné (ale nebezpečné) hory vystoupá pak vedoucí expedice světoznámý horolezec Marek Novotný. Akce se zúčastní Libor Pastorek (reprezentant Království lašského), Miloš Adrle, Radek Fuciman, Jiří Glac, Petr Herc a Miroslav Ludma. Přejeme šťastný návrat, syncy! HORE ZDAR!!!

7. dubna (neděle): 4. etapa okolo Lašska - Český Těšín - Třinec – Babí hora – Vendryně

13. dubna (sobota): Vítání svátků jara v Hodoňovicích před hostincem U Čendy (9 – 16 h)

21. dubna (neděle): Pomlázková veselice U Čendy v Hodoňovicích (od 19 hodin)

1. května (středa): Tradiční lašsko-valašské setkání u Radegasta

4. května (sobota): Folklorní městečko v Brušperku

5. května (neděle): 5. etapa okolo Lašska – Vendryně – Bystřice – Nýdek – Filípka - Návsí

8. května (středa): Pochod vítězství – Hukvaldy – Kubánkov – Olešná – Místek (Frýdek)

19. května (neděle): Krojované slavnosti ve Valdštejské zahradě od 10 hod. Družina lašského krále vystoupí ve 13 hod. společně s Paskovjankem.

25. května (sobota):

Den vína v Bořeticích – za účasti Lašského krále a jeho družiny
Baška Bašce – 585 let od založení obce – od 13 hodin u přehrady

1. června (sobota): Dětský den a Kácení máje v Hodoňovicích – zahrada U Čendy (od 14 hodin)

2. června (neděle): 6. etapa okolo Lašska – Hrádek – Filípka - Bukovec

8. června (sobota): Folklorní den na hradě Hukvaldy – Hukvaldský hukot – Družina lašského krále (Odujalajne band) aj.

15. června (sobota): Counry bál v Hodoňovicích - na zahradě U Čendy (od 19 hodin)

22. června (sobota): Vítání léta v zahradě U Mámy ve Frýdku - v duchu lašských tradic

Festival „Poodří Františka Lýska“ – 16. ročník 2019

4. 5.	Pochod krajem Jistebnických zpěváků
26. 4.	Ostrava-Proskovice
	Zahájení festivalu, škola, 9.30 hodin,
	Sdružení hudebníků Proskovice
	Pohybově dramatický soubor Klineček, ZŠ Ostrava-Proskovice
	Dětský pěvecký sbor Proskovjáček, ZŠ Ostrava-Proskovice
	Dětský pěvecký sbor Kořata, ZŠ Krestova, Ostrava-Hrabůvka
	Dětský folklorní soubor Malá Ondřejnice, Stará Ves nad Ondřejnicí
	Výstava: „Uplynulo 90 let“ – historické fotografie Jistebnických zpěváků, Výtvarné práce žáků
27. 4.	Ostrava- Proskovice
	Festivalové odpoledne, restaurace U Psoty, 14 hodin,
	Vokálně instrumentální hudební soubor Calata
	Komorní sbor, Ostrava
7. 6.	Stará Ves nad Ondřejnicí
	Koncert pěveckých sborů, nádvoří zámku, 18 hodin
	Dětský pěvecký sbor Ondrášek, Nový Jičín
	Dětský pěvecký sbor ZŠ a MŠ Stará Ves nad Ondřejnicí
	Smíšený pěvecký sbor Collegium bonum, Bílovec
	Ostravská klika, Ostrava
8. 6.	Stará Ves nad Ondřejnicí
	Jízda kole obila – objezd veškerých hranic staroveských, zámecký park od 11 hodin
	Dechová kapela Petřvaldanka
	Zámecký park od 14.30 hodin
	Malá Ondřejnice, Stará Ves
	Lašský soubor písní a tanců Ondřejnice, Stará Ves
	CM Šverc (ZUŠ Brušperk), CM Tragač,
	Národopisný soubor Vonica, Zlín
25. 5.	Jistebník
	Náves Jistebnických zpěváků, 14.15 hodin
	Koncert dechové hudby Jistebnická 13
	Zahájení u sousoší Jistebnických zpěváků
	Koncert, sál KD v Jistebníku, 15 hodin
	Sborové studio Ostrava-Jih, DPS Jižánek a Ko-Ko
	Dětský folklorní soubor Hlubinka, Ostrava
	Pěvecký sbor Klimkovice
	Smíšený pěvecký sbor Háj ve Slezsku
	Galička, dechový soubor z Věřovic
14. 6.	Stará Ves nad Ondřejnicí
	Folklorní večer na zámku, nádvoří zámku, 18 hodin
	CM Pramínky, Kopřivnice
	Zpěváčci Malé Ondřejnice, Stará Ves
	Folklorní soubor z Chile, host MFF Frýdek-Místek 2019
	SLPT Ondřejnice
	CM Ondřejnice, CM Tragač
	Beseda u cimbálu – 20 – 24 hodin

Pak už se rozešli každý těmi svými cestičkami dolů – do Metylovic, Hodoňovic, kde se mnozí zastavili v Hostinci U Čendy na zelňačku, či si zazpívali na sále u houslí a kytary pánů hudebníků Cyruse a Kokeše. Někteří pak pokračovali dál do Frýdku, Ostravy i Havířova. Vidíte, jak je ten svět malý a dobří lidé se vždy sejdou u lidové zábavy, při vlídném slovu, v pohodě.... Kam spěchat, vždyť jsme právě s lašským králem otevřeli nový rok 2019! Tak ať je naplněn jen samými dobrými zprávami!

Dajana Zápalková

Volání divokých husí

Tu dobrou zprávu zvěstovat musím,
slyšel jsem volání divokých husí.
Jen bystré oko si ptáků povšimne,
volání bylo vábivé, upřímné.

Na horách leží ještě sníh,
já šedé pírkó z cesty zdvih.
Marně se poslů jara ptám,
odkud letí a kam.

Jak rád bych s nimi letět chtěl,
pak uslyšel jsem bzukot včel.
Můj pohled sklouznul do zahrad,
letět i zůstat, to bych rád.

Až hejno husí do dálek odletí,
přinese jaro úsměvy děvčeti.
To moje vyznání zveršovat zkusím,
slyšel jsem volání divokých husí.

Kdo asi hladí hebký vlas rusý,
pozdravte milou, divoké husy.

Pavel Gryga

27. prosince (čtvrtek): Lašské vánoce v kostele ve Fryčovicích – posluchači vyslechli koncertní pásmo koled, vánočních říkánek i vyprávění, které před zaplněným kostelem předvedli účinkující, které znáte z CD Ej, koleda, koledička – navíc s rozšířeným průvodním slovem Hanky Jamrozové a Zdeňka Viléma Krulíkovského...

Ve 20 hodin si stejný koncert vyslechli posluchači v Národním domě v Brušperku.

31. prosince (pondělí): Silvestrovský výplaz na Monte Čupelo (Lašský Říp) – se přes nepříznivou předpověď počasí vydařil. Na Čupku bylo přimrzlo, hory byly okolo bílé. Sešlo se tam několik stovek příznivců. Lašský král přednesl už tradičně Novoroční poselství a pozval přítomné na Lašský Říp v červenci, kdy by mělo dojít k významné události – odhalení a vysvěcení dřevěného reliéfu sv. Cyrila a Metoděje. I Laši budou tak mít na svém Řípu Patrona, vlastně hned dva...

13. ledna (neděle): 1. etapa pouti okolo Lašska (Těšínsko) byla odstartována v Nošovicích u pivovaru Radegast, byl 1 stupeň nad nulou a přšelo... Přesto se nás sešlo 15 pochodníků, vesele jsme vykročili k Dobré, zastavili jsme se v Kolovně, pak kolem Frýdeckého lesa jsme mířili k Bruzovicím. Cestou jsme zažili malé dobrodružství zdoláváním potoka, kterému chyběl mostek... V Bruzovicích nás již čekali v restauraci Stodola, kde jsme měli přichystaný báječný hovězí guláš. Zdárně jsme se vypořádali se zbylými kilometry, přšet nakonec přestalo, v Žermanicích pod hrází jsme (se zpěvem na rtech) čekali na autobus do Frýdku.

3. února (neděle): 2. etapa pouti okolo Lašska byla opět v počasí spíš podzimním - + 3 stupně, hustá mlha a vytrvalé mrholení (mžení), o kterém se říká u nás, že sačí... Náladu nám to nepokazilo, sice jsme viděli jen cestu před sebou, ale šlapali jsme směle kol Těrlické přehraďdy, přes Kostelec do Albrechtic, kde nás čekalo (před cílem) milé přivítání v restauraci U dubu...

3. února 1919 pařížskou smlouvou stanovena nová hranice mezi ČSR a Polskem na řece Olze.

11. února 1909 se narodil v Zelinkovicích Jaroslav Skalický, hudební skladatel, propagátor Lašska v Praze.

13. dubna 1829 byl František Palacký jmenován stavovským historiografem Koruny české.

3. května 1469 uherský král Matyáš po vpádu na Moravu a do Čech a oproti příměří s Jiřím z Poděbrad se nechal v Olomouci za krále českého vyhlásit odpadlíky krále Jiřího.

4. května 1919 se zabil při neštěstí Dr. M. R. Štefánik první ministr války republiky československé.

6. května 1789 vyhořel Těšín – kromě tří domů ve Stříbrné ulici.

16. června 1919 se konaly první volby do obecních zastupitelstev v ČSR. Výrazně zvítězila soc. demokracie, která získala 30% hlasů.

30. června 1889 se konal tábor českého lidu v Hrabyni ve Slezsku. Protestovalo se proti úřední germanizaci.

30. července 1419 došlo k první pražské defenestraci – bylo vyhozeno z oken novoměstské radnice 12 konšelů.

20. srpna 1609 vydán majestát zaručující svobodu náboženskou ve Slezsku.

27. srpna 1869 zavedena polština do školy v Horní Suché, ale na žádost obce slíbil farář kázat v kostele moravsky.

12. září 1869 se konal první tábor českého lidu ve Slezsku na Ostré hůrce.

4. října 1899 dostavěn most přes řeku Odru v Bohumíně.

11. listopadu 1929 se narodil Antonín Vašek, zakladatel prvního časopisu ve Slezsku Op. Besedník.

26. prosince 1349 udělil císař Karel IV. Svému bratru Janu Jindřichovi markrabství moravské v léno.

(z Těšínského kalendáře)

Z receptařa lašského krále

Końcem zimy, či na počátku jara vařili naši předci z toho, co bylo ve sklepě či ve špajzce – kobzole, mrkva, celer, petruška (tu zme davali ve sklepě do piska, či se sušila) a tež huby. Najvoňavější su ty sušene... mam tu pro vas dva take fajne receptisy, možna je vařitě jinač, nale zkusiť možetě aji ty moje.

Kobzolačka po našymu

Pul kila kobzoli, 1 mrkvu, 1 petrušku, kusek celera, 1 cebulu (středni), dva-tři stružky česneka, hrst' sušených hub, 2 lyžky hladké mouky, 1,5 l vody, 2 lyžky sadla, podrceny kmin, špetku dymijanu, maryjanku, sul a pepř.

Huby namočíme v hrnku do zimné vody – tak hodinku napředy. Nakratu mrkvu, petrušku aji celer osmahněm trochu v hrncu, přydáme na drobunko nakratu cebulu, jak budě do zlatova dame do hrńca vodu, huby (aji z vodu v kere zme je močali), kmin, dymijan, sul a deset minut vařyme. Potem tam dame nakrate kobzole a vařyme až su mjeka. Ke końcu vařeńa přydáme zaklehtku – to je muka rozmíchana v trošce zimné vody. Povařyme eště par minutek. Nakoněc dame utřeny česnek a maryjanku.

Kobzole s hubami

Kilo kobzoli, 1 vajco, štvrt' litra mlíka, štvrt' kila uzeneho bučka (či anglické slaniny), pořadnu hrst' sušených hub, 1 pořadnu cebulu, 4 – 5 stružku česneka, maryjanku, 4 lyžky sadla, sul a pepř.

Huby dame močat' do zimné vody, aspoň hodinu napředy. Kobzole uvařime ve šlupce skoro do mjeka. Něchame je trochu vychladnuť, olupem a pokrajem na kusky. V brutfani (v pekaču) na sadle osmahněm buček (anglicku slaninu), na hrubo nakratu cebulu (enem trochu), přydáme kobzole, huby (bez vody), namačkany česnek, maryjanku, sul, pepř, dobře promišame a navrch nalijem vajco rozmíšane v mlíku. Dame do vyhřate truby (na 200) a asik štyrycet' minut pečem...

Tuž, ať vam šmakuje!

8. února (sobota): Folklorní bál „Po susedsku“ v Paskově – za účasti lašského krále a jeho družiny, která půl hodiny před začátkem spustila písničky z Lašska. Ve 20 hodin zazněla lašská hymna a bál byl zahájen starostou města Petrem Baďurou a lašským králem. Po předtančení spustily muziky a zábava započala. Bál se jako vždy velmi vydařil – vše v perfektní režii manželů Švachových a Paskovjanku.

23. února (sobota): Lysá cup na Borové v Malenovicích (vyhodnocení) byl opět za účasti lašského krále a jeho družiny, zazněla lašská hymna a ještě pár veselých písniček, přítomným jsme připomněli, že Lysá je na Lašsku...

24. února (neděle): XXIX. Lašská polární expedice na Andreas hill (Ondřejník) již tradičně odstartovala od hotelu Prosper v Čeladné (v 9,45), na teploměru bylo ráno mínus 5 stupňů, nálada vysoko nad, v počtu dvaceti polárníků jsme rázně vyšlápli směr sever... Obchvatem jsme zdolali Opálenou a po vrstevnici (bez sněhu, jen místy po ledovce) jsme kráčeli k Solárce. Tam jsme se posilnili, před srubem (Roubenkou) jsme kolektivně zapěli „Na vrchu Ondřejníka“...

2. března (sobota): Hodoňovický masopust – tentokrát bez lašského krále (vladařsko-rodinné povinnosti na Valašsku v Zubří), ale tradičně za bujarého veselí ...

10. března (neděle): 3. etapa pouti okolo Lašska z Albrechtic do Českého Těšína se přes to, že bylo proměnlivé počasí, velice vydařila. Sešlo se 14 pochodníků. Posilnění vynikající zelňačkou v hospůdce u Dubu jsme směle vyšlápli přes Chotěbuzskou oboru (kde trochu přšelo) směrem k Českému Těšínu. Tam už nás čekalo pěkné počasí.

Z. V. Krulíkovský

O Smrku /hoře/ a smrku /stromu/

Naše lesy obchází strašidlo. Jmenuje se kůrovec. Ničí smrkové lesy od Šumavy až po Beskydy. Sucho - málo dešťů v posledních letech, smrkové monokultury, klimatické změny a jistě i další okolnosti přispěly k tomu, že se už mluví nejen o kůrovcové kalamitě, ale přímo o katastrofě. Že do čtyř, pěti let přijdeme o všechny starší smrkové lesy.

Příčiny jsou známe, viníci též, jak by se to mělo napravit také. Po-
daří se to?

Nedovedu si představit, že by např. náš Smrk byl bez smrkových lesů, bez svého hlavního stromu, po němž má také své jméno. To se nesmí stát, to by nešlo! Proto z jara, jak nastane nálet a žír kůrovce, budeme s napětím sledovat, jak boj s kůrovcem se bude vyvíjet!

Na příkladu jednoho smrku, mého kamaráda, bych chtěl ukázat, že i stromy umí se bránit, bojovat o svůj život. Naše paseka na Horní Čeladné sousedí s lesem na úpatí Malého Smrčku.

Je to smrková monokultura z umělé výsadby, vlastně byla, protože předloni byla vytěžena. Les prospíval dobře. Naproti naší chalupy, co by kamenem dohodil, rostl smrk, se kterým jsem se skamarádil pomocí hřibů hnědých, po našem smetaňáky, které pod ním hojně rostly.

Byl už statným stromem, když přišel o vršek v důsledku vichřice se sněhem.

Mysleli jsme, že půjde dolů. V příštím roce ale nahradil vršek boční větví, která přebrala funkci terminálního pupene a vzpamatoval se. Za několik let přišla další pohroma - sucho a kůrovec. Začal od vršku rezavět. Byl vyznačen k těžbě. I tehdy měl štěstí. Těžební četa značku přehlédla. Zabojoval, kůrovce zalil pryskyřicí a z jara se zazelenal. Těžba už potom v tomto lese nepokračovala. Prodloužil si život o 20 let. Když byl vloni skácen při vyznačené těžbě, měl na pařezu 120 letokruhů. Bylo mi ho líto. Přišel jsem o kamaráda, už mi nezamává větví na pozdrav.

I stromy mají duši. Obrazně i ve skutečnosti. Stačí si pozorně prohlédnout pařez. Ta hnědá tečka uprostřed. Tudy prý proudí informace. Co my o tom víme...

A teď o Smrku - hoře: Má protáhlý hřeben, je po něm pěšina mírně stoupající k vrcholu. Po levé straně je Hromová skála, na vrcholu je kóta 1276 m.n.m., mohyla Johna Lennona z kamenů, které tam navršili turisté, pamětní kniha turistů, kteří vrcholu dosáhli a kdy. Aspoň to tak bylo.

Neskončila ale další zábava. Před hostincem stojí několik stánků s občerstvením, kde nechybí výborný masopustní guláš, uzeniny, koláče, koblihy, medovina, víno z černého rybízu, ale ani flašinetář, který točí klikou a vyhrává líbivé melodie vybízející ke zpěvu.

Na sále hostince, který opravdu nestačí pojmut všechny hosty, se už připravuje ke svému vystoupení Frýdlantská chasa se svoji cimbálovou muzikou. Nejen krojovaní dospělí, ale i děti předvádějí několik tanců s tematikou místních zvyků – moc pěkná podívaná. A pak už je vše v režii cimbálové muziky Portáši, jejíž muzikanti svoji hrou a zpěvem dokáží vtáhnout na parket hosty v sále. Přišel si zatancovat i velebný pán, který se rozloučil se všemi slovy: Žehnám vám, občané, ještě se pobavte, povesejte, já se zase s vámi setkám při muzice po velikonočních obřadech.

A každá veselice má svůj konec, skončil se i XII. ročník Hodoňovického masopustu, jež opět ukázal, že lidé mají zájem zachovávat staré lidové zvyky, přijdou si je připomenout, ukázat i svým dětem, což je dobře. Jen tak je dokážeme uchovat pro další generace.

Organizátoři masopustu – hodoňovický Čendaspolek s místním fojtem, děkují sponzorům, Obci Baška, že podpořili toto masopustní veselí.

Dajana Zápalková

Masopust 2. 3., Hodoňovice – foto V. Kryl

Hodoňovický MASOPUST „po našem“

Masopust je třídní lidový svátek, který ve své podstatě sice nemá nic společného s liturgií, ale přesto je podřízen běhu církevního kalendáře. Dodnes se na mnoha místech našeho regionu slaví ve dnech předcházející popeleční středě, kterou začíná čtyřicetidenní půst před Velikonocemi. Protože datum Velikonoc je pohyblivé, je pohyblivým svátkem i masopust.

Hlavní veselá masopustní zábava nezačíná v Hodoňovicích v neděli, ale v sobotu (letos 2. 3.) – přizpůsobením se pracujícím, kteří v neděli ještě chtějí odpočívat, a tak jim sobota lépe vyhovuje k zábavě. Průvod pestrých masek, kde nechybí velebný pán s kostelníkem a ministranty, medvěd vedený medvědářem, smrtka, klauni, ženich s nevěstou, vdova, řezník, kominík, cikánky, pirát, hejkal ani čarodějnice, a spousta dalších mášek, se vydává z horního konce vesnice, po svolení „obecní vrchnosti“ jít s koledou, za doprovodu dechové hudby Huťárka, plného veselí a tancování, i když na voze, taženém soby, se veze zemřelá basa Filoména. Po trase bývá deset zastavení u stavení, kde místní občané hostí masopustní chasu klobásami, uzeným, ale též koblihami a jinými napečenými dobrotami. Samozřejmě nechybí „počastná“ – ostřejší slivovice, ale i svažené víno či medovina. Medvěd si zatancuje s hospodyní, masky se občerství a jde se dál. Tento masopustní průvod asi po hodině dorazí před místní Hostinec U Čendy, kde probíhá pochování basy do již připraveného hrobu, který hrobník (Filip Poledník) s největší péčí base Filomény připravil. Vtipná smuteční řeč přizpůsobená na místní poměry a život na vesnici, vedená farářem s kostelníkem (místní Čendaspoláci Aleš Ludvík a Ondřej Hajdušek), nenechá shromážděné občany (ale i lidi přijíždějící se na tyto masopustní obřady podívat ze širokého okolí) truchlit. Vždyť se jedná o recesi, pobavení, je třeba se ještě veselit, vždyť nastane nyní půst od takových radovánek! Velebný pán schází z řečniště, jde vykropit zemřelou Filoménu, požeňná i shromážděným, a za tónu smutečního pochodu je se vši poctou uložena do hrobu. Smrtka nenašla svoji další oběť, tak ji to vzalo, že se upila a nyní byla právě ona odvezená na voze „za dědinu, ať neškodí!“ Naposledy začíná hudba hrát, máškary tancují s přihlížejícími lidmi, děti s rodiči nesměle nakukují do hrobu na zemřelou basu Filoménu ... Tím smuteční obřad pochování končí.

Původní lesy byly vytěženy na stavby, palivo a pálení dřevěného uhlí v milířích. V údolích Horní Čeladné byly kdysi hutě a slévárny.

Jak vypadaly původní pralesy zachytil v knize Prales v Beskydách dr. Rudolf Janda, když nafotil ještě poslední zbytky původních pralesů v ponechaných rezervacích. Kniha vyšla za války v r. 1943.

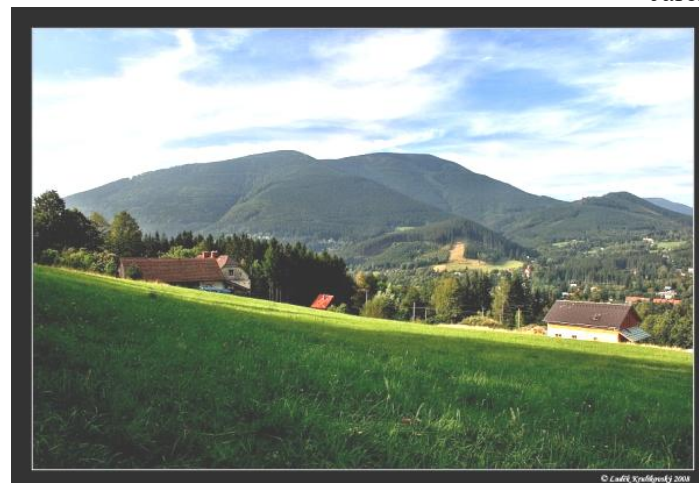
Za války o vrchol hory zavádilo a havarovalo německé vojenské dopravní letadlo třímotorový Junkers. Zahynulo tam snad 15 až 18 vysokých důstojníků, nikdo nepřežil. Němci to tajili, nikdo tam nesměl, jenom němečtí vojáci, kteří prováděli záchranné práce. Když jsem se tam byl za tři týdny podívat, byly tam jen hromady vlnitého plechu a utržené tři motory od sebe po 50ti metrech. Bylo to na svahu, nikdo neměl šanci na přežití. Za války byl na Smrku vysazen výsadek Wolfram z Anglie a také tam operovali partyzáni. Takže Smrk byl také zapojen do odboje.

S nad v 80sátých letech se tam utrhla lavina a zahynul v ní turista z Ostravy, druhý mu nestačil pomoci. Nikdy jsem si nemyslel, že na našich horách budou laviny. Prý si tu lavinu strhl neopatrností sám. Tragických událostí tam bylo víc, ale ty lépe nepřipomínat. Raději si připomeneme, že pod vrchol se chodí na borůvky, po našem na hafery. Jsou z nich výborné zavařeniny, koláče a borůvkové víno.

Smrk má rodinu - tři syny: Malý Smrček (711 m), Smrček (859 m) a Malý Smrk (1 174 m). Sám má 1276 m. Na Smrku není útulna ani občerstvení a to je i jeho výhoda. Láká víc opravdové turisty a milovníky hor.

Stojí to zato se se Smrkem seznámit !

Jarek Tkáč

Smrk – foto Luděk Krulíkovský

Neteskni a nelituj

1. Neteskni a nelituj
toho co nebylo nej...
že celý svět není tvůj,
přece se vždy usmívej.
Nevzpomínej tolikrát,
neteskni už nikdy víc
po tom, kdo tě neměl rád,
a nezlíbal tvoji líc.
2. Nehledej a nevolej,
toho, kdo rád jiné měl,
nehřej ve svém srdci jej,
za láskou jinou když šel.
Nehledej, nevolej dál,
osuš teď oči a tvář,
i když ti zle osud hrál,
zas budeš mít v duši zář.
3. Neteskni, já v očích tvých,
modravých tak jako len,
vidět chci zas jeno smích,
slunce ať hřeje tě jen.
Uslyšíš zas milý hlas,
i srdce, v němž lásku zříš,
pak přijde tvůj pravý čas,
a štěstí, o kterém sníš.

Josef Vašíček

Textař **Josef Vašíček** letos 2. ledna oslavil osmdesátku.
Gratulujeme!

Jak vas vidžim haľdy šive,
šachty dymym zakuřyne,
jak bych zřeľ tesklive
ľudske hroby otevřyne.

Něni ober co chudoka nišči,
něni mudřec co numera liči.
Velky tyn, co ľudu v ěmokach sviči.

Kěj k dumovu losky nimoš,
sľova matky še něvšimoš.

Aji tyn, co sedži ěicho,
dobře vi, co kaj ho picho.

Ze želaza ocel kuješ,
masyv hur rozpučiš.
Stroju vľadněš, rozkazuješ.
Sobě tež poručiš!

Těšínské úsměvy - 1947

Laši na bále v Paskově – foto M. Hynčica

Jan Stunavsky

Choć rozmaňte větry viały,
skały mrazym popukały,
přeca ešče mi zustały
sny přežite a zpuminky,
spěvy šumne od maminky.

Chud života idže v kołu
a my v nim su potlukani.
Roz do vyrchu a roz dołu,
že čas něni na poznani.
Co će matka roz nauči,
nikdy z hlavy něvyhuči.

Pravdže cesty nězaviroj.
S pravdu idž a s ňu umiroj.

Aji tymu złymu časym konec budže,
yn ho nědožiju všecy bidni ludže.

Tyn być može světa panym,
kdo sum sobě kapitany,
žićo ludž aj v buřku dravu
bzdurno kludži do přystavu.

Pravdu něudušiš, choć je zakopano.
Dycky čisto staně, jak to slunco rano.

Kdo z keliška łosky pije,
choć baj tyrpi, to rod žije.

Hałuzi nětumorj, ani kvićo.
Každy pravo mo na kapku žićo.

Chudze kraje ši přechodžił,
vidžiš včile žeš še šidžił..
V zymi, kaj ši še narodžił,
ščešti svoje ši něvidžił.

Pokaždé, když náš národ v březnu vzpomíná v druhé světové válce legendární bitvu našich vojáků v Sovětském svazu u Sokolova, zejména hrdinu Otakara Jaroše z Čech, zapomíná na jeho zástupce, rodáka z Příbora, ale občana Místku, **Jaroslava Lohrera-Loma**.

Jak vznikla tato vzpomínka – to se musím vrátit do roku 1965, kdy se k jubileu naší republiky konal zájezd vojenské generality ostravského kraje “po stopách ostravské operace“. Tehdy s nimi jeli redaktori tisku a já měl tu čest s nimi jako redaktor podnikových novin “Textilák“ jet od hranic z Polska přes Slezsko a Hrabýň až do Ostravy. Tam v besedě s novináři mimo jiné podplukovník Ing. Rudolf Peške hovořil o hrdinovi z Frýdku, Jaroslavu Lomovi, který padl 8. března 1943 v bitvě u Sokolova. Po besedě jsem za ním zašel, a ten mi sdělil, že ve Frýdku bydlí jeho sestra paní Marie Demlová. A tak začala moje “anabáze“ – získat osudy a životní cestu tohoto hrdiny.

Jmenoval se Jaroslav Lohrer-Lom, ale aby rodina nebyla postižena, tak si dal jméno Lom. Nepodařilo se mi získat informace o jeho mládí od jeho sestry, ale rozhodl jsem se navštívit Vojenské historické muzeum v Praze na Invalidovně, kde jsem směl v archivu studovat vojenské dokumenty včetně rozkazů generálního štábu československé armády, kde jsem se dozvěděl, že byl velitelem kulometné rot, se kterou dosahoval úspěchů v boji u Buzuluku, Charkova a naposled u Sokolova, kde zahynul při obraně pod pásy německých tanků.

Také jsem v Praze navštívil jednoho z jeho velitelů generála Miroslava Šmoldase a získal jsem vzpomínky na něj i od dalších žijících členů generálního štábu prostřednictvím písemných vzpomínek. Za své hrdinské činy byl po smrti povýšen z hodnosti nadporučíka do hodnosti kapitána a vyznamenán “in memoriam“ Československý válečný kříž 1939, dále Sovětský řád Rudého praporu, Sokolovskou pamětní medaili a další uznání, která převzala v roce 1965 z rukou generála Ludvíka Svobody jeho sestra paní Marie Demlová. Jeho jménem je i ulice v ruském Charkově a také u nás ve Frýdku-Místku za hotelovým domem naproti 6. základní škole, kde jsem bydlel dvacet let.

Nikdy na jeho hrdinský život vojáka nezapomenu a k jeho památce jsem vydal i brožuru “Hrdina od Sokolova“.

Vlk Vilém

Jarní

Každá roční doba
se mi moc podobá,
podobá se mi i mojim blízkým.
Každá roční doba
svoje kuzlo chová,
cosík fajně najdeš dycky.

Včil na řadě je jaro,
na verše má nárok,
proč ho rád máme,
bude napsané.

Dyž přichodí jaro,
je to nová naděje,
v přírodě se rodí život,
až se srdce zachvěje.

Zelena se tráva,
zelena se les,
taky barvu hrají,
keru v jiném čase nenajdeš.

Je to krásné období...
puboši se rozzlobí...
Něrozzlobí, by se rozzuřili,
nale zlobí víc,
tuž víc se rozzlobí.

Je to fcelku
má zlobení,
šak ni ení oni
su jak praštění.

Sluníčko dyž víc zaří,
rozesměje vlna tváří.
Tuž ať nás na dlouho zahřeje,
ať všecím dlouho dobře je.

Domu

Tichučko, milučko,
je v tom našem kraji,
do obláčku naše hory
svoje vrchy odívají,
nad nimi mátička
Beskyd královnička.

Dědiny, městečka,
rodná kolibečka,
prošlo dětství mezi nimi
s pilečkami skopnutými,
k vzpomínkám klíček
zarostly chodníček.

Drahe nadevšecko
má okenečko,
mamičino vyhlídání,
srdce má přivítání,
v duši plno tónu
pro slovečko - domu.

Františka Pituchová (1995)

Brát život s humorem to lepší bývá
i když je tvrdá života skýva
Netřeba plakat nad rozlitém lékem
být celý bez sebe zlobou a vztekem
S úsměvem ve tváři jde všechno líp
to je ten šťastného života vtip

Alois Nováček

Po šmigrustě chodit'

Po šmigrustě chodit'
to bývala mela,
potokem se brodit',
zlato do pul těla.

V kapse voňavečku,
těž to jalovčisko,
schovanu pulečku
ruka pevně stisko.

Dyž zme rano vyšli
pěkně vyšňořeni,
do dum večir přišli
pořadně zmoženi.

Děvuchy se smjaly,
jak my vypadame,
že suché zustaly,
na ně nadavame.

Mladistvi zme byli,
na to sused nědbal,
kvitu zme s nim pili,
na mlíko nas nězval.

Lok gořolky všudě,
indi sklínka vína,
to vám byla, lidé,
hromská kocovina!

xxx

Spomínky mi hraju
na ty časy krásné,
při bylinným čaju
sklodam o tym básně...

Zdeňka Viluš 2019

Bo víc slunka
víc síly značí,
méně potkáváme
lidi, co se mračí.

Jaro je fajné,
potěší ten náš svět,
můžu zas růžověji
na všechno pohledět'.

Je to fajna,
fajna roku doba,
pookřeje děcko, chlopek,
pookřeje aji roba.

Miň věci
nam s jarem vadi,
snad' všeci
ho máme rádi.

Moja maminka
ho těž moc milovala,
až toho jednoho
se už nědočkala.

Dyby tu ešte
s námi mohla byt',
něchala by se pěkně
tým jarním slunkem pohladit'.

Často se mi
zastýská po ní...
zvlášť dyž ptáčci začnu zpívat'
a kvítka tak voní.

O to víc věru vděčna sem
za každé nové jaro
s tatínkem svým drahým -
- Zdeňkou Vilušem.

Ada Krulíková 2019

Narodil se 16. srpna 1889, zemřel 11. února 1979 – Skalice.

V letošním roce vzpomeneme 130. výročí jeho narození a 40. výročí jeho úmrtí.

„Perla slezské země“ – tak byla nazývána tato dnes již legendární postava našeho beskydského kraje. Jeho záslužná práce o propagaci a národnostním vlivu v dobách nesvobody občanů tohoto těšínského a slezského území je velmi známá. Moje osobní vzpomínky na něj, jak jsem se s ním seznámil a jak jsem se s ním setkal v jeho bydlišti jsou trvalé.

Do redakce podnikového časopisu n. p. Slezan pod názvem „Beskydský textilák“ mi velmi často přicházely ručně psané příspěvky nejen o chudobě domácích textiláků na Těšínsku, ale později i o přátelství s básníkem Petrem Bezručem. Nevěděl jsem, kdo dotyčný autor je, tak jsem se obrátil na tehdejšího správce frýdeckého muzea Jožu Vochalu. Ten mě pozval na jednu besedu do Frýdku, kde mě seznámil s tímto kronikářem Jaroslavem Ludvíkem Mikolášem. Byl to statný muž jiskřivých očí a milého úsměvu s velkým plnovousem. Přiznal se k těmto článkům a pozval mě do Skalice.

Se svým přítelem, rodákem z této obce Václavem Vytrvalem, jsem ho v roce 1978 navštívil v jeho chaloupce ve Skalici – Záhoří, samozřejmě s filmovou kamerou. Jeho hodinový srdečný rozhovor o přátelství s Petrem Bezručem mě zcela zaujal. Proto jen podstatné vzpomínky:

„Myšlenka, kdy jsem se zajímal o Petra Bezruče, vznikla v roce 1914, kdy jsme s přítelem Matulou v Raškovcích začínali vydávat lidový časopis Beskydské besedy a na první stránce jsme zveřejnili jeho báseň – Zem pod horama. Až po nějaké době pod pseudonymem B. Šárek nám zaslal báseň Tři písně od Bílého kříže, které jsme zveřejnili v čísle 8. Poprvé jsem se s ním setkal v roce 1935 na výstavě Bezručova kraje ve Frýdku, kde jsem vystavoval některé jeho tisky. V dalších letech jsme navázali písemné styky, až jednou v létě roku 1949 přišel mi on sám k mým šedesátinám blahopřát do Skalice. Samozřejmě, že se mi i se svou sekretářkou dr. Kadlecovou, která ho doprovázela, podepsali do mé knihy návštěv.“

Mezitím nám ukazoval bohatý archiv jim vydaných lidových periodik ze slezského kraje plný básní, horoskopů, lidových rčení i povídek. Na mou otázku jak na něj zapůsobila zpráva o úmrtí milovaného básníka nám zavzpomínal: „I když mě to překvapilo, Petr Bezruč již vzpomínal na svůj odchod z tohoto světa, zvláště v knížce Tři hosté.

Šustalik ešče za nimi volal, aby mu přinesli kapku, že ani v hrobě posuchu nemože vydržať. Věckrat' už Mikušek Panaboha nĕpokušali.

Hdysi za starych časuf byly v naši dědině aj čarodějnice. Na Šostyně v mistach, hdě se křížuje pět lesnich cest, co se včil menuje “Rozcesti čarodějnic”, hdě byla hdysi velka vojna a hdy aji hrad vyhořel, tam jednuc do roka mivaly čarodějnice svuj sněm. Litaly sem pověťřim aš z Frydka a od Stareho Ičina. Na tym rozcest' u služil satan černu mšu s černu hostyju. Čarodějnice tam hrozně vyvaďaly, tancovaly a zpivaly bezbožne pěsničky. Nakoněc se satan proměnil v hromadku popela a čarodějnice rozněsly si ho do svojich domovuf a čarovaly s nim po cely rok.

Moja mamka ešče pamatovali, jak jedna roba v dědině čarovala. Ta skoro zrana smykala po polu konce z travnice a zbírala tak rosu z travy, aby se nĕzrodilo. Chleb pikavala o pulnoci a čert se při tym zjevoval. Jak byli v Kopřivnici misionaři, žehnaním vyhnali z ni zleho ducha, a od tej doby už byl pokuj.

Bylo se tehdaj aj co obavať zlych ludi od uřknuťa. Uřknuti nĕvyhnalo se inač jak zaklinanim. Uřknul se aj dobytek, najvĕc prasata. Dobrym prostředkem od uřknuťa prasat bylo utřeni prasata žensku košulu. Aby se odvrátilo podezřeni z umysla uřknuťa, pravilo se: “Bez uroka matĕ vy pěkne prasa.”

A že mory ludi dojily, myslim vitĕ. Kehu si takova mora posedla, chodila k němu každy noc a cucala mu kref, ponajvĕc na krku, a kolikrat' ho aj udojila k smrti.

Dušičky byly zaklete v provislach, temu naši mamka nihda nĕopomĕli rozvazať na oranisku provislo, kere sem bylo dovezene z hnojem.

(1962)

Emil Hanzelka

Naši stařenka něznali jakysi ten narodopis ani vlastivědu, zato ale věděli teho věcej o strašidlach a čarodějnicach.

A tož vam něskaj o tym cosi povim z tych starych časuf.

Něskaj lude něvěra ani na Panaboha, ně tak na strašidla, ale naši stařenka se nam dušovali, že strašidla na vlastní oči viděli. A něbyly to edem strašidla, ale aj basrmani, ohnivaci, klekanice, mory, zaklete dušičky a všelijaci inči barchanti.

Jak byli stařenka ešte mali, chodivali z mamku do fojtového mlyna z mletim. Fojtuv mlyn byl pod rybníkem na horním końcu. Jednuc tam šly skoro rano, lebo přes děň mamka uzbírovali na panskym, a tu vam na svu hřišnu dušu uviděli v raztoce pod Drozdem basrmana. Seděl na kuliku a vyhlídal slunečko. Měl zelenou vestu, žulte galety a zpod červene čapky mu visely dluhe vlasy. Stařenka ze strachu drželi se mamky za leknicu, ale byli už tehďaj hrozně zvědaví, vyhrli na mamku: “A ma ten basrman aji děcka?” Z basrmanem to škublo a žbluňk do vody. Už ho něbylo. V mlyně im ešte mlynař dopověděl, že ten basrman škamře často u něho o idlo a něji edem tak ledacos. Najrači ma buchty a maso.

Jednuc mu dali na stavidlo hrnec s kobzolanku, a tu stě měli vidět, jak basrman vyvaďal. Hned bylo cosi v mlynici polamane, hned zasej kolo zastavil a něpřestal, eš dostal druhého dňa pečenu klobasu.

Po odzvoněňu klekaňa chodila po dědině klekanica a něraz pohonila děcka, kere ešte něbyly v pelechu.

Polednica hvalabohu u nas něchodila.

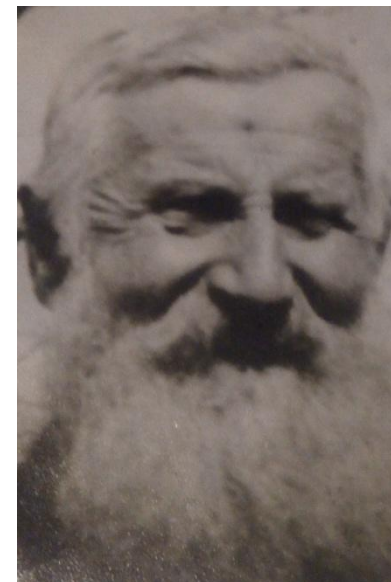
V noci něbylo radno chodit' kolem stareho krchova, gor kolem mista za parkanem, hdě se pochovavali sebevrazi, někřtěňatka a hned vedle aj něznabozi. To se vam z tych mist k pulnoci ozyvalo takove nařikani a volani o pomoc, eš hruza obchodila. Na krchov tež za noci žadny ani něvkročil vyjma velebnička, dyš musel nahonem it' zaopatřovat'.

Jednuc stryc Mikušek, iduc nachmeleny z fojtového šenka, nahledli k pulnoci přes parkan na krchov a tu vam uviděli u misionařského kříža krdel dušiček, ja si cosi mezi sebo šuškađu, a u vrat stal na vartě Šustalik, ten, co propil svuj grunt a deprem nědavno umřel. Stryc vam hned vystřizlivěli a trckem ze zježennyma vlasami upalovali do dědiny.

Také měl svůj krásný věk – 91 let. A každý z nás musí jednou zavít oči, i já musím také odejít z tohoto světa.“

Než jsme se s přítelem Vytrvalem chystali odejít z této návštěvy, napadla mě myšlenka zeptat se ho na nějakou veselou historku s Bezručem. Zazářily mu oči a zavzpomínal: „Když byl u mě potřetí a právě se odhalovala na skalickém kostelíku pamětní deska vzácnému faráři Josefu Onderkovi, byl s ním u mě i přítel Maršálek. Ten vyběhl bez rozloučení z mého domku. Bezruč to zpozoroval, že se přítel ani nerozloučil a viděl v tom něco podezřelého. Rozloučil se se mnou a odjel s doktorem Sládkem. Za malou chvíli vpadl do chaloupky přítel Maršálek i s fotografem a podivil se, že Bezruč již v domku nebylo.“ Amatéřský film se zastavil, my jsme se se skalickým kronikářem rozloučili, aniž bychom věděli, že za více jak půl roku půjdeme J. L. Mikolášovi na pohřeb. Na něm byla celá vesnice, každý si ho vážil jako vzácného spoluobčana. Rakev do hrobu odnášeli hasiči, zvony na kostelíku ve Skalici naposledy vyzváněly svému služebníkovu a my s Václavem Vytrvalem i přítelem Petrem Bezděkem z Dobré jsme si odnášeli ve filmových kamerách vzácné dokumenty.

Vilém Vlk

Jaroslav Ludvík Mikoláš

Členové Literárního klubu P. Bezruče (LKPB)

Frýdek-Místek vydali knihy

Snad vždy tím nejkrásnějším počinem každého autora je vydání knížky. Svou prvotinou povídek sestavených do románu debutoval člen LKPB **Václav Valášek**. Knížkou **Gizdi a koltuni** aneb historky dětské přibližuje čtenářům své osobní vzpomínky prožité v Branticích na Bruntálsku. Knížka je okořeněna krásným laskavým humorem a dialogy v lašském nářečí. Velkým příslibem je jistě to, že jde o první díl z trilogie.

Zdeněk Hledač působí v klubu jen několik měsíců, ale i on vydal knihu - obohatil nás básnickou sbírkou **Se psím hovnem na podrážce**. Ženy, láska, ale i obyčejný život a pohled na současnost jsou téma jeho básní.

Práce a činnost literátů byla i v uplynulém roce 2018 velmi bohatá. Uskutečnilo se mezinárodní setkání autorů na 12. ročníku Beskydské lavičky. Literáti připravili několik poetických podvečerů, křtů knížek, účast na festivalu Dne poezie. Vyvrcholením pak jistě bylo vydání almanachu LKPB s vlastní tvorbou a klubového nástěnného kalendáře vlastními básněmi a ilustracemi Elišky Reskové. I rok 2019 určitě bude bohatý a pestrý.

LKPB přeje všem svým příznivcům, kolegům, čtenářům a podporovatelům krásné prožití Velikonočních svátků a zase někdy s literáty na shledanou.

Pavčina Kollárová

Křest knihy Z. Hledače

Čas pry sviňským krokem padí,
Hled' užít', co se do v mladi,
Starym do toho nic něni,
Stejnak už su na vymřeni!
Pravda, nic něnarobimy,
Přesto se ale myslimy,
Že ač skromnym byl naš svět,
Krasny byl jak polni květ.

Slezské zemi (2000)

Moje Laško v Knihovně města Ostravy

Dne 6. února proběhla v pobočce Knihovny města Ostravy na ul. Závodní v Ostravě-Hrabůvce zajímavá beseda s názvem Moje Laško. Pan Tomáš Sládeček nás seznámil s historií hukvaldského panství a se vznikem Laška. Své povídání obohatil fotografiemi i hudebním doprovodem. Beseda proběhla za hojné účasti 32 posluchačů. Věřím, že i jejich jménem můžu panu Sládečkovi vyjádřit velký dík za příjemně strávený čas v knihovně.

Petra Šimonová

Spominky z mladosti

Olga Tlučková

Nejpěknější svotky v roce
Byly dycky Velkonoce
Stařinky se postily
A vnučatům tvrdily,
Zvony že se zavazaly
A do Říma se poslaly,
Že se vroťo bez klopotu
Po Zkřišeňu v sobotu.

Synci v bandach, aji sami
Obchodili s řehtačkami
Kole kostela, fary,
Z prut' o plitli tatary.
My, děvuchy malovaly
Vajca, při tym vymyšlaly
Kaj se na šmigrust schovat'
Jak nas přijdu buntovat'.

Nakoněc naš našli stejně,
Zbili, zgichali veřejně,
My v novym oblečení,
Mokre zas jak kačeny.
Bylo smichu a radosti
I když bity těž vtej dosti,
Roboty bylo malo,
Hladným v břuchu škrunkalo.

Zanikly ty stare zvyky
Mladých su plne putyky,
Herny, porno su včil v modě,
Drogy pichať na zachodě
A cesty lemuju šlapky,
Či maju na očach klapky,
Že se ani nestyd' o,
Jak skončo, že něvid' o?

Probuzená láska

Radek Žvak

Máj lásku probouzí
a otvírá ji vrátka,
ať už je vrtkavá,
anebo zcela krátká.
Srdce nám počechrá
a rozechvěje city,
nesváry, zlobu, zášť
uzavře do ulity.

Kdo lásce uzrát dá,
jak louka květům z jara,
ten, kdo ji zalévá
a kdo se o ni stará,
tomu se odmění
a vdechne mu svou něhu,
stane se stálíci
v životním koloběhu.

Života koloběh
je jedna velká sázka.
Tou výhrou největší
je doživotní láska.
Ty lásky lety pak
jak víno dozrávají,
my zato vděčíme
dávným polibkům v máji!

(Rýmožvačky 2013)

Radek Žvak – herec, zpěvák a básník
oslavil 15. března 85. narozeniny. Gratulujeme, Radku!

Ťmok

Jaroslav Ludvík Mikoláš

Dva skaličtí volní sedláci ze Záhoří, kteří nebyli povinni zbývat robotu na panském, Kohut a Peterek, vlastili téměř polovici Skalické Hůrky. Měli vlastní vápenku, kamenolom i vlastní cihelny. Kamenolom byl na začátku Hůrky od Záhoří. Z něho dodávali kámen na stavbu nových cest, jejich údržbu a lámali i pro vlastní stavby hospodářských a obytných budov.

Bylo to v době hladových roků, kdy bylo dosti pracovitých lidí, kromě vlastních komorníků, co pracovali pouze za stravu. Jednoho rána, když měli vylámáno několik žeber ve skále Hůrky, kdy přišli opět do lomu pracovat, byli strašně polekáni spatřením strašné obludy, dosud nikdy neviděné.

Z velkého leknutí a strachu praštili kylofy, krompáči a všemi nástroji, utíkali sdělit to majitelům lomu. Ti přišli a seznali, že to je “Ťmok” - duch zemních draků, který se protáhne, zůstane po něm vypálený pás. Ležel na břiše, byl veliký jako půl vola, s drápy pokrytými blanami, hlavu s tlamou velikou a celý pokryt barevně s lesknoucími šupinami, že by je sotva sekerou přetrnul. Nehýbal se, pouze očima mžoural. Strach bylo na něho pohledět! Dlouho se o tom mluvilo a okolo toho místa, kde odbočuje cesta na brod skrze řeku Morávku a má název “Výprsek”, nikdo nerad sám, zvláště v noci šel, neboť bylo z Hůrky slyšet strašidelné zvuky, jako vrzání a skřípání na skále a mlácení cepem. Podivné skřečení se v těchto místech ozývalo. Majitelé kamenolomu uznali Ťmoka-draka za varovné znamení před neštěstím a uzavřeli lom. Od té doby se více kámen ve Skalické hůrce nedobýval. Kde se Ťmok poděl, nikdo neví. Na druhý den ráno už tam nebyl, nikde po něm více žádné stopy.

Skalické pověsti - 1977

Cosik ku zasmjani

Antek: Ty, jo každého štřt' roka idu g dochtorovi, ať sem marod, či ni. Dochtoři chcu tež žit'. Dyž dostanu receptis, idu do apatyky a něcham ho přyrýchtovat', bo lekarnik chce tež žit'.

Juzek: A bereš, uživoš ty liky?

Antek: Ni! Jo chcu tež žit'!

Maňa: Až se vezmem, budu s tebu snašat' všecky tvoje starosti.

Viluš: Nale jo němom starosti...

Maňa: Dyt' to pravim – až se vezmem!

Antek: Ty, do Pěruna, jo se zapomnil doma šrajtoflu... němoh by mi pojčat' dvacku?

Juzek: Ty, je mi to hromsky luto, nale něvzal sem se sebu tež šrajtoflu...

Antek: A co doma?

Juzek: Děkuju, fšecy zdravi...

Energicko baba

Šol Vavřiňok do roboty - zebrol se kus špeku -
jego baba Vavřiňočka dala se do beku:

“Či ty, chlopě Vavřiňoku, všycko zežrat' musíš?

Jutro ti dum ověšňoka, až se hned udusiš!”

Vavřiňoka to dožralo, strugnul babě fackym,
ale niž dvě narachoval, mjol jich deset zpatkym!

(Z Těšínského kalendáře - 1927)

Ondráš

Václav Halat

V hurčanských pasekách pod horou zelenou,
pásly se ovečky pod modrou oblohou.

Pod modrou oblohou na chudé travičce,
pásly se ve stráni při lašské písničce.

Zpívali horalé, zpívali písničky,
o krásách domova i lašské vesničky.

O švarných dívčinách, statečném Ondráši,
jak po něm slídili frýdečtí portáši.

Jak po něm slídili, až ho vyslídili,
v sviadnovské hospodě Ondráše chytili.

S pomocí Juráše, zrádného Jidáše,
Ondráše chytili, Ondráše zhubili.

Smutno je nad krajem. Lysá se sklonila,
nejedna dívčina slzu uronila.

Ondráše zhubili, marné je volání,
to srdce šlechetné dalo své vyznání.

Ondráši, Ondráši, hrdino náš,
v písni a legendě vzpomínku máš.

(Tam pod Kabaticí - 2005)

NA VELKÝ PÁTEK

Palmové ratolesti
v Beskydech nenajdeš
ale pružné pruty ano

budou tě šlehat
shledali tě vinným
obnaží tě až na kůži

zvony jsou hluché
ale pruty čerstvé
tětí do živého

na rány čistá voda
a na obloze plamínky
co nepodstoupíš
pro vzkříšení.

Bohumír Vidura

Slunéčko sedmítečné

na tvém rameni
cítí blízkost
v bezedném prostoru
Snad se v té prázdnotě
neztratí
nikdo jej nezamáčkne
A šeptáš mu – zůstaň tak
neztrat' směr
abys pak dál štěstí rozsévalo

Dajána Zápalková - Kolotoč času - 2018

Na Monte Čupelu 31. 12., foto A. Glac

Zahájení bálu 9. 2. starostou Paskova a lašským králem,
foto M. Hynčica

13. 1. u pivovaru Radegast, foto A. Glac

Na Solárce 24. 2., foto A. Glac